

Tarım ve Orman Bakanlığından:

SU VERİMLİLİĞİ YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM Başlangıç Hükümleri

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Yönetmeliğın amacı; su kaynaklarının korunması ve verimli kullanılması maksadıyla tüm sektörlerde uygulanacak su verimliliğı sistemlerinin oluşturulması ve belgelendirilmesi ile su verimliliğı il planlarının hazırlanması, uygulanması ve izlenmesine ilişkin ilke ve esasları düzenlemektir.

Dayanak

MADDE 2- (1) Bu Yönetmelik, 1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 410 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) ve (e) bendleri, 421 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi, 435/A maddesinin ikinci fıkrasının (f) bendi ile aynı maddenin yedinci fıkrası, 508 inci maddesinin birinci fıkrası ve 4/5/2023 tarihli ve 32180 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan “Değışen İklima Uyum Çerçevesinde Su Verimliliğı Strateji Belgesi ve Eylem Planı” konulu 2023/9 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesine dayanarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3- (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- Alternatif su kaynakları: Geleneksel tatlı su kaynakları olan yerüstü ve yeraltı sularının haricinde faydalanılabilecek arıtılmış atıksu, tarımdan dönen drenaj suyu, gri su, yağmur suyu, acı su, deniz suyu gibi su kaynaklarını,
- Bakanlık: Tarım ve Orman Bakanlığını,
- Bina ve yerleşkeler: Bağımsız konut, ticari ya da hizmet birimlerini barındıran yapılar ile açık ya da kapalı sosyal donatılara sahip münferit yapıları da barındıran özerk yerleşimleri,
- Faaliyet: Kentsel, endüstriyel ve tarımsal sektörlerde su kullanılan her türlü süreci,
- Gri su: Siyah su (tuvalet suyu) haricindeki evlerden kaynaklanan atık suları,
- Havza: Nehir havzalarında suyun ayırım çizgisinden denize aktığı noktaya, kapalı havzalarda ise suyun toplandığı nihai noktaya göre suyun toplanma alanını,
- Havza ölçekli planlar: Nehir havza yönetim planları, havza master planları, kuraklık yönetim planları ve sektörel su tahsis planlarını,
- Havza su kurulu: 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 435/A maddesinin altıncı fıkrası ile havza ölçeğinde oluşturulan kurulu,
- İl su kurulu: 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 435/A maddesinin altıncı fıkrası ile il ölçeğinde oluşturulan kurulu,
- NACE kodu: Avrupa Birliğı'nde ekonomik faaliyetlerin istatistiki sınıflamasını,
- Rehber doküman: 4/5/2023 tarihli ve 32180 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 2023/9 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesine dayanılarak Bakanlığın resmi internet adresinde yayımlanan rehber dokümanları,
- Sektör: Su kullanılan kentsel, endüstriyel ve tarımsal faaliyet gruplarını,
- Siyah Su: Evsel kullanımlarda tuvalet kaynaklı kullanımdan oluşan atık suları,
- Sulama randımanı: Toplam bitki sulama suyu ihtiyacının, su kaynağından şebekeye alınan su miktarına oranını,

- l) Su verimliliği: Bir ürünün veya hizmetin üretiminde en az miktarda su kullanımı ya da aynı miktarda su ile daha fazla ürünün veya hizmetin üretilmesi prensibi ile her türlü su kaynağının azami fayda elde edilecek şekilde kullanılmasını,
- m) Su verimliliği belgesi: Su verimliliği sistemini kuran ve Bakanlıkça belirlenen kriterleri sağlayan faaliyetler için Bakanlıkça düzenlenen belgeyi,
- n) Su verimliliği bilgi sistemi: Su verimliliği sistemine ve su verimliliği planlarına ilişkin verileri kayıt altına almak, raporlanmasını ve izlenebilirliğini sağlamak amacıyla Bakanlıkça oluşturulan çevrimiçi sistemi,
- o) Su verimliliği birimi: Ek-1 kapsamında su verimliliği sistemini kurmakla yükümlüler için su verimliliği sisteminin planlama, uygulama, izleme ve raporlama süreçlerini yürüten mevcut ilgili idari yapılarda yer alan birimlerden görevlendirilecek temsilciler ile oluşturulan ekibi,
- ö) Su verimliliği il planı: Bakanlıkça formatı belirlenen ve Ulusal Su Kurulunca onaylanan, il sınırlarında planda sorumluluğu bulunan Ek-1 kapsamında sayılanlar için uygulanacak su verimliliği sisteminin esaslarını ve kentsel, endüstriyel ve tarımsal su verimliliği planlarını içeren planı,
- p) Su verimliliği planı: Ek-1 kapsamında su verimliliği sistemini kurmakla yükümlülerde su verimliliğinin sağlanması için yapılması gereken çalışmaları içeren planı,
- r) Su verimliliği sistemi: Tüm sektörlerde su kullanımına ilişkin mevcut durumun tespiti ile suyun verimli kullanılmasını sağlayacak tedbirlerin belirlenmesi, uygulanması, izlenmesi, raporlanması süreçlerinin tamamını içeren sistemi,
- s) Ulusal Su Kurulu: 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 435/A maddesinin birinci fıkrası ile ulusal ölçekte oluşturulan kurulu,
ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM Genel Esaslar

Genel esaslar

MADDE 4- (1) Su kaynaklarının korunması ve verimli kullanılması maksadı ile;

- a) Değişen İklimle Uyum Çerçevesinde Su Verimliliği Strateji Belgesi ve Eylem Planında yer alan sektörel bazlı su verimliliği hedeflerine uyulması,
- b) Kullanılabilir su durumuna uygun sektörel planlama yapılması,
- c) Su kullanımlarının ölçüm ve izleme sistemleri ile kayıt altına alınması,
- ç) Tüm sektörlerde su verimliliği sağlayan tekniklerin ve teknolojilerin kullanılması,
- d) Su verimliliği il planlarının havza ölçekli planlar ile uyumlu olması,
- e) Sürdürülebilir su yönetiminin sağlanması,
- f) Arıtılmış atıksu, tarımsal sulamadan dönen su, gri su, yağmur suyu, deniz suyu gibi alternatif su kaynaklarının kullanılması,
- g) Bakanlık koordinasyonunda ilgili kurum ve kuruluşların iş birliği ile su verimliliği sistemlerinin geliştirilmesi, yaygınlaştırılması, etkin bir şekilde uygulanması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması,
- ğ) Su verimliliği konusunda bilinç ve farkındalık oluşturulması, suyun verimli kullanılmasına duyarlı tutum, davranış ve faaliyetlerin teşvik edilmesi,
esastır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Su Verimliliği Sisteminin Kurulması ve Uygulanmasına İlişkin Esaslar

Su verimliliği sisteminin kurulması ve uygulanması

MADDE 5- (1) Ek-1 kapsamında sayılanlar su verimliliği sistemlerini belirlenen takvim içerisinde, Bakanlıkça hazırlanan mevzuat ve kılavuzlara uygun olarak kurmakla yükümlüdür.

(2) Su verimliliği sisteminin kurulması ve uygulanması için izlenecek süreç şu aşamaları içerir:

- a) Su verimliliği birimlerinin kurulması,
- b) Su verimliliği konusundaki mevcut durumun belirlenmesi,
- c) Su verimliliğinin sağlanmasına ilişkin planlamalar ve bunlara ilişkin takvimlendirmeyi içeren su verimliliği planlarının hazırlanması,
- ç) Su verimliliği konusunda eğitim/bilinçlendirme faaliyetleri yapılması,
- d) Su verimliliği planlarının uygulanması, izlenmesi ve raporlanması.

(3) Su verimliliği planları hazırlanırken, aşağıdaki mevzuatta yer alan usul ve esaslara ve 4/5/2023 tarihli ve 32180 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 2023/9 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesinde belirtildiği üzere Bakanlık resmi internet adresinde yer alan aşağıdaki rehber dokümanlara uyulur:

a) 08/05/2014 tarihli ve 28994 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliği.

b) 16/02/2017 tarihli ve 29981 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Sulama Sistemlerinde Su Kullanımının Kontrolü ve Su Kayıplarının Azaltılmasına İlişkin Yönetmelik.

c) 03/07/2017 tarihli ve 30113 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği.

ç) Binalarda Su Verimliliği Hedefi ve Uygulama Kılavuzu.

d) Ek-2'de yer alan NACE Kodları için hazırlanmış Su Verimliliği Rehber Dokümanları.

e) Tarım Sektöründe Su Verimliliğine İlişkin Metodolojik Rehber.

f) Kullanılmış Suların Yeniden Kullanım Uygulamalarına İlişkin Rehber Doküman.

g) Yağmur Suyu Hasadı Rehber Dokümanı.

ğ) Gri Suyun Kullanımı Rehber Dokümanı.

h) Kurakçıl Peyzaj Uygulamaları Rehber Dokümanı.

(4) Ortak bir yönetimi olan bina ve yerleşkelerde tüm bina ve yerleşkeyi kapsayacak şekilde ortak bir su verimliliği sistemi kurulur. Ek-1 kapsamında su verimliliği sistemi kurmakla yükümlü olanlar bu sisteme dâhil olmak zorundadır.

(5) Ek-1 kapsamında su verimliliği sistemi kurmakla yükümlü olanlardan ortak bir yönetimi olmayan, ancak aynı bina veya yerleşke içerisinde bulunanlar ortak bir su verimliliği sistemi kurabilirler.

Su verimliliği birimleri

MADDE 6- (1) Ek-1 kapsamında su verimliliği sistemi kurmakla yükümlü olanlar mevcut ilgili idari yapılarda yer alan birimlerden görevlendirilecek temsilciler ile su verimliliği birimini kurarlar.

(2) Su verimliliği birimleri su verimliliği birim sorumlusu ve eğitim görevlisi dâhil olmak üzere yeterli sayıda personelden oluşur.

(3) Su verimliliği birimleri;

a) Su verimliliği açısından mevcut durumu belirler,

b) Su verimliliği hedeflerinin sağlanması için gerekli planlamayı yapar, planı kendi idaresinin onayına sunar, onaylanan planı uygular, su tüketimlerinde meydana gelen değişimleri izler, altı aylık dönemlerde rapor hazırlar,

c) Verileri ve sonuçları Bakanlıkça hazırlanan su verimliliği bilgi sistemine girer,

- ç) Su verimliliği konusunda eğitim ve farkındalık çalışmaları düzenler,
d) Su verimliliği hedeflerine ulaşamaması durumunda yapılan planlamaları hedeflere ulaşılmasını sağlayacak şekilde revize ederek uygular.

Su verimliliği açısından mevcut durumun belirlenmesi

MADDE 7- (1) Su verimliliği açısından mevcut durum aşağıdaki hususları içerecek şekilde belirlenir:

- a) Su kayıplarına neden olan veya olabilecek ve suyun verimli kullanılmasına engel olan veya olabilecek durumların tespit edilmesi,
b) Alternatif su kaynaklarının kullanımına dair mevcut durumun tespit edilmesi,
c) Suyun verimli kullanımına ilişkin teknolojilerin ve uygulamaların kullanımına dair mevcut durumun tespit edilmesi,
ç) Eğitim ihtiyacının tespit edilmesi.

(2) Su verimliliği birimleri tarafından belirlenen mevcut duruma ilişkin hususlar su verimliliği planlarına alt veri teşkil etmek üzere mevcut durum raporu olarak kayıt altına alınır ve su verimliliği bilgi sistemine girilir.

Su verimliliği planlarının hazırlanması ve uygulanması

MADDE 8- (1) Ek-1 kapsamında sayılanlarca hazırlanacak su verimliliği planlarında aşağıdaki tedbirler yer alır:

a) Mevcut durum analizinde tespit edilen ve su kayıplarına neden olan veya olabilecek ve suyun verimli kullanılmasına engel olan veya olabilecek durumların giderilmesine ilişkin tedbirler,

b) Alternatif su kaynakları olanaklarının tespit edilmesi ile geleneksel su kaynakları üzerindeki baskının azaltılmasına ilişkin tedbirler,

c) Su verimliliği sağlayan teknik, teknoloji, ekipman kullanımına ilişkin tedbirler.

(2) Belirlenen tedbirler için 5 yıllık planlamaları kapsayacak şekilde uygulama takvimi oluşturulur.

(3) Planın hazırlanması ve uygulanması aşamasında mevcut durumda belirlenen ihtiyaçlara göre gerekli eğitim ve farkındalık çalışmaları gerçekleştirilir.

(4) Hazırlanan planlar su verimliliği bilgi sistemine girilir.

Sonuçların izlenmesi ve raporlanması

MADDE 9- (1) Su verimliliği planlarının uygulanmasına ilişkin sonuçlar yıllık olarak takip edilir. Yıllık sonuçlar su verimliliği bilgi sistemine girilerek kayıt altına alınır.

(2) Su verimliliği planlarındaki hedeflere ulaşamaması riski halinde planlarda güncelleme yapılarak su verimliliği bilgi sisteminde kayıt altına alınır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
Su Verimliliği İl Planlarına İlişkin Esaslar

Su verimliliği il planlarının hazırlanması

MADDE 10- (1) Su verimliliği il planları;

a) İl genelinde kentsel, endüstriyel ve tarımsal su verimliliği hedeflerine ulaşılmasını sağlayacak planlamaları içerir.

b) Bakanlık tarafından belirlenen formata uygun olarak hazırlanır veya hazırlattırılır.

c) 5 yıllık planlamaları kapsar.

(2) Su verimliliği il planının kentsel su verimliliği bölümü kapsamında içme suyu kayıplarının azaltılması, bina ve yerleşkelerde su verimliliğinin sağlanması ve alternatif su kaynaklarının kullanımına ilişkin tedbirler ve tedbirlerin uygulama planları yer alır. Bu tedbir ve planlamalarda;

a) 08/05/2014 tarihli ve 28994 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliğinde yer alan usul ve esaslara,

b) Bu Yönetmeliğin 5 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (ç), (f), (g), (ğ) ve (h) bentlerinde yer alan Uygulama Kılavuzu ve Rehber Dokümanlarına, uyulur.

(3) Su verimliliği il planının endüstriyel su verimliliği bölümü kapsamında tekil endüstri tesisleri ile küçük sanayi sitesi, serbest bölge ve organize sanayi bölgeleri içerisinde yer alan endüstri tesisleri için su verimliliği teknikleri ve alternatif su kaynaklarının kullanılmasına ilişkin tedbir ve planlamalar yer alır. Bu tedbir ve planlamalarda bu Yönetmeliğin 5 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (d) bendinde yer alan rehber dokümanlara uyulur.

(4) Su verimliliği il planının tarımsal su verimliliği bölümü kapsamında sulama randımanının artırılması, alternatif su kaynaklarının sulamada kullanımı ve verimli sulama sistemlerinin kullanılmasına ilişkin tedbir ve planlamalar yer alır. Bu tedbir ve planlamalarda aşağıdaki mevzuat ve Eylem Planında yer alan usul ve esaslar ile bu Yönetmeliğin 5 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (e) bendinde yer alan rehber dokümana uyulur:

a) 16/02/2017 tarihli ve 29981 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Sulama Sistemlerinde Su Kullanımının Kontrolü ve Su Kayıplarının Azaltılmasına İlişkin Yönetmelik.

b) 14/9/2023 tarihli ve 32309 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Tarımsal Üretimin Planlanması Hakkında Yönetmelik.

c) 1/2/2022 tarihli ve 5140 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ekinde yer alan Türkiye Tarımsal Kuraklıkla Mücadele Stratejisi ve Eylem Planı.

Su verimliliği il planlarının onaylanması

MADDE 11- (1) Bakanlık tarafından hazırlanan su verimliliği il planı il su kurulunun görüşüne sunulur.

(2) İl su kurulu tarafından değerlendirilen su verimliliği il planları havza su kurulunun görüşüne sunulur.

(3) Havza su kurulunca değerlendirilen su verimliliği il planları Ulusal Su Kurulunun görüş ve onayına sunulur.

(4) Onaylanan su verimliliği il planlarının 5 yıllık süresi onaylanma tarihi itibari ile başlar.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Su Verimliliği Belgelendirmesi

Su verimliliği belgesi

MADDE 12- (1) Su verimliliği belgesi, mavi, yeşil ve turkuaz olmak üzere üç seviyede düzenlenir.

(2) Ek-1 kapsamında su verimliliği sistemi kurmakla yükümlü olanlar ile gönüllülük esasına dayalı olarak su verimliliği sistemini kuranlar mavi su verimliliği belgesine sahip olmak için Ek-3'te yer alan kriterleri sağlamakla yükümlüdür.

(3) Mavi su verimliliği belgesi sahiplerinden Ek-4 ve Ek-5'te yer alan sektörel kriterleri sağlayan başvuru sahiplerine sırasıyla daha üst seviye belgeler olan yeşil ve turkuaz su verimliliği belgeleri verilir.

Su verimliliği belgesi başvurusu ve başvurunun değerlendirilmesi

MADDE 13- (1) Mavi su verimliliği belgesi için;

a) Belge başvurusu, Ek-1 kapsamında su verimliliği sistemini kurmakla yükümlü olanlar ile gönüllülük esasına dayalı olarak su verimliliği sistemini kuranlar tarafından Bakanlıkça hazırlanan kılavuzlar doğrultusunda su verimliliği bilgi sistemi üzerinden yapılır.

b) Başvuru esnasında, kurulan sisteme ilişkin Bakanlıkça talep edilen bilgi ve belgelerin sunulması zorunludur.

c) Bu bilgi ve belgelere yönelik talep edilen yazılı ve görsel her türlü doküman başvuru sahibi tarafından su verimliliği bilgi sistemine yüklenir. Gerekli görülmesi halinde ek bilgi ve belge talep edilebilir.

ç) Yapılan başvurular Bakanlık tarafından su verimliliği bilgi sistemi üzerinden otuz takvim günü içerisinde değerlendirilir. Gerekli görülmesi halinde yerinde incelemelerde bulunulur.

d) Söz konusu başvuruda herhangi bir eksiklik görülmesi halinde Bakanlık tarafından eksiklikler başvuru sahibine bildirilir. Bildirim tarihinden itibaren eksikliklerin otuz takvim günü içerisinde tamamlanarak su verimliliği bilgi sistemi üzerinden sunulması zorunludur.

e) Eksiklikleri tamamlanan başvuru Bakanlık tarafından otuz takvim günü içerisinde değerlendirilir.

f) Başvurunun uygun bulunmaması veya belirtilen süre içerisinde eksikliklerin tamamlanarak su verimliliği bilgi sistemi üzerinden sunulmaması halinde su verimliliği belge başvurusu reddedilir.

g) Yapılan başvurunun Bakanlık tarafından değerlendirilmesi sonucunda herhangi bir bilgi/belge eksikliği bulunmadığı tespit edilen başvurulara mavi su verimliliği belgesi düzenlenir.

(2) Yeşil ve turkuaz su verimliliği belgeleri için;

a) Mavi su verimliliği belgesi sahiplerinden; büyükşehir ve il belediyeleri ile nüfusu elli binin üzerindeki ilçe belediyeleri, organize sanayi bölgeleri, Ek-2 kapsamındaki NACE kodu bazında faaliyetler, havalimanları, 1000 ha üzeri alana sahip tarım işletmeleri, 100 oda ve üstü konaklama kapasiteli turizm işletmeleri ile üniversiteler mavi su verimliliği belgesini almalarını takip eden en fazla üç yıl sonunda yeşil su verimliliği belgesini almak üzere başvuru yapmakla yükümlüdür. En üst seviye su verimliliği belgesi olan turkuaz su verimliliği belgesi ise gönüllülük esasına göre düzenlenir.

b) Mavi su verimliliği belgesine sahip diğer faaliyetler ise talep etmeleri halinde yeşil ve turkuaz su verimliliği belgesi için başvuruda bulunabilirler.

c) Yeşil su verimliliği belgesi başvuruları Ek-4'te yer alan kriterlere göre Bakanlıkça değerlendirilerek, kriterleri sağlayan başvurulara yeşil su verimliliği belgesi verilir.

d) Turkuaz su verimliliği belgesi başvuruları Ek-5'te yer alan kriterlere göre Bakanlıkça değerlendirilerek, kriterleri sağlayan başvurulara turkuaz su verimliliği belgesi verilir.

(3) Su verimliliği belgesi verilmesi, seviyesinin arttırılması, yenilenmesi ve güncellenmesi için ödenecek bedel her yıl Bakanlık tarafından belirlenir.

Su verimliliği belgesinin kullanımı, izlenmesi, değişiklikler ve belgenin iptali

MADDE 14- (1) Mavi su verimliliği belgesinin geçerliliği bu Yönetmeliğin 13. Maddesi ikinci fıkrası (a) bendinde sıralanan faaliyetler için üç yıl ve aynı maddenin ikinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen diğer faaliyetler için beş yıldır.

(2) Yeşil ve turkuaz su verimliliği belgelerinin geçerliliği beş yıldır.

(3) Belge alma yükümlülüğü bulunanlar, belgenin geçerlilik süresi dolmadan üç ay önce belgenin yenilenmesi için başvuruda bulunurlar ve belge süreci yeniden başlar.

(4) Su verimliliği bilgi sistemi üzerinden yapılması gereken beyanları yapmayanlar ile yerinde incelemeler sırasında su verimliliği sistemini uygulamadığı ve verilen belgenin sürekliliğini sağlamadığı tespit edilen belge sahiplerine doksan takvim günü iyileştirme süresi verilir. Verilen süre sonunda;

a) Gerekli iyileştirmenin mevcut belge seviyesinin sürekliliğini sağlayacak düzeyde olduğu tespit edilenlerin su verimliliği belgesi geçerliliğini sürdürür.

b) Gerekli iyileştirmenin mevcut belge seviyesinin sürekliliğini sağlayacak düzeyde olmadığı tespit edilenlerin su verimliliği belgesi iptal edilir.

(5) Belge sahibi faaliyetler Bakanlık tarafından belge geçerlilik süresi içerisinde her yıl asgari bir defa yerinde incelenir.

(6)Yapılan incelemelerde belge sahibi faaliyetin bu Yönetmelikte belirlenmiş belge kriterlerine uygunluğu kontrol edilir.

(7) Su verimliliği belgesinin alınmasına esas teşkil eden ve su verimliliği bilgi sistemi üzerinden sunulan bilgi ve belgelerde değişiklik olması halinde değişikliği takip eden otuz takvim günü içerisinde su verimliliği bilgi sistemi üzerinden gerekli bildirimde bulunulur ve belge geçerliliğini korur. Verilen süre içerisinde değişiklik durumlarının bildirilmemesinin tespiti halinde su verimliliği belgesi iptal edilir.

(8) Uygulamada değişiklik olması halinde söz konusu değişiklikler mevcut uygulamayı aksatmayacak şekilde su verimliliği sistemine entegre edilerek, değişikliği takip eden otuz takvim günü içerisinde su verimliliği bilgi sistemi üzerinden gerekli bildirimde bulunulur ve belge geçerliliğini korur. Verilen süre içerisinde değişiklik durumlarının bildirilmemesinin tespiti halinde, su verimliliği belgesi iptal edilir.

(9) Belge alma yükümlülüğü bulunanlardan belgesi iptal edilenlerin belge iptal tarihini takip eden otuz takvim günü içerisinde yeniden belge başvurusunda bulunmaları zorunludur.

ALTINCI BÖLÜM **Çeşitli ve Son Hükümler**

Bildirim

MADDE 15 – (1) Bu Yönetmelik kapsamında yürütülen iş ve işlemlerde ilgili mevzuatta idari yaptırım öngörülen fiillerin tespiti halinde uygunsuzluk gerekli yaptırım uygulanması için yetkili mercilere bildirilir.

Su verimliliği verilerinin toplanması

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Su verimliliği bilgi sistemi faaliyete geçene kadar;

a) Su verimliliği sistemleri, raporlamaları ve ilerlemelerine ilişkin veriler Bakanlık aracılığı ile toplanır.

b) Su verimliliği belgelendirme süreci Bakanlığa başvurularak yürütülür.

Su verimliliği il planlarının hazırlanması

GEÇİCİ MADDE 2- (1) Bu Yönetmeliğin 10 ve 11 inci maddelerinde yer alan su verimliliği il planlarının hazırlanması için bu Yönetmeliğin yayımı tarihini takip eden 18 ay içinde çalışmalara başlanır ve en geç takip eden 6 ay içinde tamamlanarak il su kurulunun değerlendirmesine sunulur.

Sektörel su verimliliği hedefleri

GEÇİCİ MADDE 3-(1) Büyükşehir ve il belediyeleri içme suyu temin ve dağıtım sistemlerindeki su kaybı oranlarını 2028 yılına kadar %25 seviyesine ve 2050 yılına kadar %10 seviyesine diğer belediyeler ise 2033 yılına kadar %25 seviyesine ve 2050 yılına kadar tüm belediyelerde %10 seviyesine indirmekle,

(2) Sulama tesisleri, tarımsal sulama randımanını 2030 yılına kadar %60; 2050 yılına kadar %65 seviyesine yükseltmekle,

(3) Endüstriyel tesisler, su verimliliğini 2030 yılına kadar %30; 2050 yılına kadar %50 seviyesine yükseltmekle,

yükümlüdür.

Yürürlük

MADDE 16- (1) Bu Yönetmelik yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 17- (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Tarım ve Orman Bakanı yürütür.

SU VERİMLİLİĞİ SİSTEMİNİ KURMAKLA YÜKÜMLÜLER İÇİN UYGULAMA TAKVİMİ**1) Kentsel Su Verimliliği**

	Yerel Yönetimler	Sistem Kurulumu için Son Tarih (Yönetmelik yayım tarihi itibari ile)
1.GRUP	<ul style="list-style-type: none">Büyükşehir Belediyeleri ve Büyükşehir Belediyeleri Su Kanalizasyon İdareleri	12 ay
2.GRUP	<ul style="list-style-type: none">Büyükşehir Dışındaki İl Belediyeleri	15 ay
3.GRUP	<ul style="list-style-type: none">Büyükşehir Dışındaki İlçe, Belde Belediyeleri	18 ay

	Bina ve Yerleşkeler	Sistem Kurulumu için Son Tarih (Yönetmelik yayım tarihi itibari ile)
1.GRUP	<ul style="list-style-type: none">Kamu Kurum ve Kuruluşları (250 çalışan üstü)	12 ay
	<ul style="list-style-type: none">Kamu Kurum ve Kuruluşları (250 çalışan altı)	15 ay
2.GRUP	<ul style="list-style-type: none">HavalimanlarıAlışveriş MerkezleriEğitim Kurumları ve Yurtlar (250 ve üstü öğrencisi olanlar)Sağlık Kuruluşları (100 yatak ve üzeri kapasiteli)Konaklamalı Turizm İşletmeleri (100 oda ve üzeri kapasiteli)Tren ve Otobüs Terminalleri (İller)Organize Sanayi BölgeleriSanayi Siteleri ve Serbest Bölgeler	12 ay
3.GRUP	<ul style="list-style-type: none">İş Merkezi ve Ticari PlazalarEğitim Kurumları ve Yurtlar (250 altı öğrencisi olanlar)Sağlık Kuruluşları (100 altı yatak kapasiteli)Konaklamalı Turizm İşletmeleri (100 oda altı kapasiteli)Tren ve Otobüs Terminalleri (İlçeler)Yönetmelik Ek-2'deki NACE Kodları haricindeki faaliyetlerin hizmet sunduğu/ürettiği binalar (100 çalışan üstü)Yol Üstü Dinlenme TesisleriKafeterya ve Restoranlar (400 metrekareden fazla)	15 ay

2) Endüstriyel Su Verimliliği

	Endüstriyel Tesisler	Sistem Kurulumu için Son Tarih (Yönetmelik yayım tarihi itibari ile)
1.GRUP	<ul style="list-style-type: none">Ek-2’de yer alan NACE Kodları kapsamında faaliyetler	12 ay

3) Tarımsal Su Verimliliği

	Sulama Tesisleri	Sistem Kurulumu için Son Tarih (Yönetmelik yayım tarihi itibari ile)
1.GRUP	1000 ha ve üzeri sulamalar <ul style="list-style-type: none">DSİ’ce işletilen sulamalarSulama birlikleriSulama kooperatifleriBelediye işletmeleriTİGEM işletmeleriİl Özel İdaresi sorumluluğundaki sulamalarTüzel kişiliğe sahip diğer sulamalar	12 ay
2.GRUP	100 ha - 1000 ha arası sulamalar <ul style="list-style-type: none">DSİ’ce işletilen sulamalarıSulama birlikleriSulama kooperatifleriBelediye işletmeleriTİGEM işletmeleriİl Özel İdaresi sorumluluğundaki sulamalarTüzel kişiliğe sahip diğer sulamalar	18 ay

NACE KODU LİSTESİ

SIRA	ANA FAALİYET KODU	ANA FAALİYET AÇIKLAMASI	SIRA	NACE KODU	AÇIKLAMA
1	01	Bitkisel ve hayvansal üretim ile avcılık ve ilgili hizmet faaliyetleri	1	01.41	Sütü sağılan büyük baş hayvan yetiştiriciliği
			2	01.42	Diğer sığır ve manda yetiştiriciliği
			3	01.43	At ve at benzeri diğer hayvan yetiştiriciliği
			4	01.45	Koyun ve keçi yetiştiriciliği
			5	01.47	Kümes hayvanları yetiştiriciliği
			6	01.49	Diğer hayvan yetiştiriciliği
2	03	Balıkçılık ve su ürünleri yetiştiriciliği	7	03.12	Tatlı su balık yetiştiriciliği (İç su ürünleri dâhil)
3	05	Kömür ve linyit çıkartılması	8	05.10	Taş kömürü madenciliği
			9	05.20	Linyit madenciliği
4	07	Metal cevherleri madenciliği	10	07.10	Demir cevherleri madenciliği
			11	07.29	Diğer demir dışı metal cevherleri madenciliği
5	08	Diğer madencilik ve taş ocaklığı	12	08.91	Kimyasal ve gübreleme amaçlı mineral madenciliği
			13	08.93	Tuz çıkarımı
6	09	Madenciliği destekleyici hizmet faaliyetleri	14	09.10	Petrol ve doğal gaz çıkarımını destekleyici faaliyetler
7	10	Gıda ürünlerinin imalatı	15	10.11	Etin işlenmesi ve saklanması
			16	10.12	Kümes hayvanları etlerinin işlenmesi ve saklanması
			17	10.13	Et ve kümes hayvanları etlerinden üretilen ürünlerin imalatı
			18	10.20	Balık, kabuklu deniz hayvanları ve yumuşakçaların işlenmesi ve saklanması
			19	10.31	Patatesin işlenmesi ve saklanması
			20	10.32	Sebze ve meyve suyu imalatı
			21	10.39	Başka yerde sınıflandırılmamış meyve ve sebzelerin işlenmesi ve saklanması
			22	10.41	Sıvı ve katı yağ imalatı

SIRA	ANA FAALİYET KODU	ANA FAALİYET AÇIKLAMASI	SIRA	NACE KODU	AÇIKLAMA
7	10	Gıda ürünlerinin imalatı	23	10.42	Margarin ve benzeri yenilebilir katı yağların imalatı
			24	10.51	Süthane işletmeciliği ve peynir imalatı
			25	10.52	Dondurma imalatı
			26	10.61	Öğütülmüş hububat ve sebze ürünleri imalatı
			27	10.62	Nişasta ve nişastalı ürünlerin imalatı
			28	10.71	Ekmek, taze pastane ürünleri ve taze kek imalatı
			29	10.72	Peksimet ve bisküvi imalatı; dayanıklı pastane ürünleri ve dayanıklı kek imalatı
			30	10.73	Makarna, şehriye, kuskus ve benzeri unlu mamullerin imalatı
			31	10.81	Şeker imalatı
			32	10.82	Kakao, çikolata ve şekerleme imalatı
			33	10.83	Kahve ve çayın işlenmesi
			34	10.84	Baharat, sos, sirke ve diğer çeşni maddelerinin imalatı
			35	10.85	Hazır yemeklerin imalatı
			36	10.89	Başka yerde sınıflandırılmamış diğer gıda maddelerinin imalatı
8	11	İçeceklerin imalatı	37	11.01	Alkollü içeceklerin damıtılması, arıtılması ve harmanlanması
			38	11.02	Üzümünden şarap imalatı
			39	11.05	Bira imalatı
			40	11.07	Alkolsüz içeceklerin imalatı; maden sularının ve diğer şişelenmiş suların üretimi
9	12	Tütün ürünleri imalatı	41	12.00	Tütün ürünleri imalatı
10	13	Tekstil ürünlerinin imalatı	42	13.10	Tekstil elyafının hazırlanması ve bükülmesi
			43	13.20	Dokuma
			44	13.30	Tekstil ürünlerinin bitirilmesi
			45	13.91	Örgü (triko) veya tığ işi (kroşe) kumaşların imalatı
			46	13.92	Giyim eşyası dışındaki tamamlanmış tekstil ürünlerinin imalatı
			47	13.93	Halı ve kilim imalatı

SIRA	ANA FAALİYET KODU	ANA FAALİYET AÇIKLAMASI	SIRA	NACE KODU	AÇIKLAMA
10	13	Tekstil ürünlerinin imalatı	48	13.95	Dokusuz kumaşların ve dokusuz kumaştan yapılan ürünlerin imalatı, giyim eşyası hariç
			49	13.96	Diğer teknik ve endüstriyel tekstillerin imalatı
			50	13.99	Başka yerde sınıflandırılmamış diğer tekstillerin imalatı
11	14	Giyim eşyalarının imalatı	51	14.13	Diğer dış giyim eşyaları imalatı
12	15	Deri ve ilgili ürünlerin imalatı	52	15.11	Derinin tabaklanması ve işlenmesi; kürkün işlenmesi ve boyanması
			53	15.12	Bavul, el çantası ve benzerleri ile saraçlık ve koşum takımı imalatı (deri giyim eşyası hariç)
			54	15.20	Ayakkabı, bot, terlik vb. imalatı
13	16	Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç); saz, saman ve benzeri malzemelerden örülerek yapılan eşyaların imalatı	55	16.10	Ağaçların biçilmesi ve planyalanması
			56	16.21	Ahşap kaplama paneli ve ağaç esaslı panel imalatı
			57	16.22	Birleştirilmiş parke yer döşemelerinin imalatı
			58	16.23	Diğer bina doğramacılığı ve marangozluk ürünlerinin imalatı
			59	16.29	Diğer ağaç ürünleri imalatı; mantardan, saz, saman ve benzeri örme malzemelerinden yapılmış ürünlerin imalatı
14	17	Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı	60	17.11	Kağıt hamuru imalatı
			61	17.12	Kağıt ve mukavva imalatı
			62	17.22	Kağıttan yapılan ev eşyası, sıhhi malzemeler ve tuvalet malzemeleri imalatı
15	19	Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı	63	19.20	Rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı
16	20	Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	64	20.11	Sanayi gazları imalatı
			65	20.12	Boya maddeleri ve pigment imalatı
			66	20.13	Diğer inorganik temel kimyasal maddelerin imalatı
			67	20.14	Diğer organik temel kimyasalların imalatı
			68	20.15	Kimyasal gübre ve azot bileşiklerinin imalatı
			69	20.16	Birincil formda plastik hammaddelerin imalatı
			70	20.17	Birincil formda sentetik kauçuk imalatı
			71	20.20	Haşere ilaçları ve diğer zirai-kimyasal ürünlerin imalatı

SIRA	ANA FAALİYET KODU	ANA FAALİYET AÇIKLAMASI	SIRA	NACE KODU	AÇIKLAMA
16	20	Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	72	20.30	Boya, vernik ve benzeri kaplayıcı maddeler ile matbaa mürekkebi ve macun imalatı
			73	20.41	Sabun ve deterjan ile temizlik ve parlatici maddeler imalatı
			74	20.42	Parfümlerin, kozmetiklerin ve kişisel bakım ürünlerinin imalatı
			75	20.59	Başka yerde sınıflandırılmamış diğer kimyasal ürünlerin imalatı
			76	20.60	Suni veya sentetik elyaf imalatı
17	21	Temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı	77	21.20	Eczacılığa ilişkin ilaçların imalatı
18	22	Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	78	22.11	İç ve dış lastik imalatı; lastiğe sırt geçirilmesi ve yeniden işlenmesi
			79	22.19	Diğer kauçuk ürünleri imalatı
			80	22.21	Plastik tabaka, levha, tüp ve profil imalatı
			81	22.22	Plastik torba, çanta, poşet, çuval, kutu, damacana, şişe, makara vb. paketleme malzemelerinin imalatı
			82	22.23	Plastik inşaat malzemesi imalatı
			83	22.29	Diğer plastik ürünlerin imalatı
19	23	Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	84	23.11	Düz cam imalatı
			85	23.13	Çukur cam imalatı
			86	23.14	Cam elyafı imalatı
			87	23.20	Ateşe dayanıklı (refrakter) ürünlerin imalatı
			88	23.31	Seramik karo ve kaldırım taşları imalatı
			89	23.41	Seramik ev ve süs eşyaları imalatı
			90	23.42	Seramik sıhhi ürünlerin imalatı
			91	23.52	Kireç ve alçı imalatı
			92	23.61	İnşaat amaçlı beton ürünlerin imalatı
			93	23.62	İnşaat amaçlı alçı ürünlerin imalatı
			94	23.64	Toz harç imalatı
			95	23.99	Başka yerde sınıflandırılmamış metalik olmayan diğer mineral ürünlerin imalatı

SIRA	ANA FAALİYET KODU	ANA FAALİYET AÇIKLAMASI	SIRA	NACE KODU	AÇIKLAMA
20	24	Ana metal sanayii	96	24.10	Ana demir ve çelik ürünleri ile ferro alaşımların imalatı
			97	24.20	Çelikten tüpler, borular, içi boş profiller ve benzeri bağlantı parçalarının imalatı
			98	24.31	Barların soğuk çekilmesi
			99	24.32	Dar şeritlerin soğuk haddelenmesi
			100	24.34	Tellerin soğuk çekilmesi
			101	24.41	Değerli metal üretimi
			102	24.42	Alüminyum üretimi
			103	24.51	Demir döküm
			104	24.52	Çelik dökümü
			105	24.53	Hafif metallerin dökümü
			106	24.54	Diğer demir dışı metallerin dökümü
21	25	Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç)	107	25.12	Metalden kapı ve pencere imalatı
			108	25.21	Merkezi ısıtma radyatörleri (elektrikli radyatörler hariç) ve sıcak su kazanları (boylerleri) imalatı
			109	25.30	Buhar jeneratörü imalatı, merkezi ısıtma sıcak su kazanları (boylerleri) hariç
			110	25.50	Metallerin dövülmesi, preslenmesi, baskılanması ve yuvarlanması; toz metalürjisi
			111	25.61	Metallerin işlenmesi ve kaplanması
			112	25.62	Metallerin makinede işlenmesi ve şekil verilmesi
			113	25.71	Çatal-bıçak takımları ve diğer kesici aletlerin imalatı
			114	25.73	El aletleri, takım tezgahı uçları, testere ağızları vb. imalatı
			115	25.92	Metalden hafif paketleme malzemeleri imalatı
			116	25.93	Tel ürünleri, zincir ve yayların imalatı
			117	25.94	Bağlantı malzemelerinin ve vida makinesi ürünlerinin imalatı
			118	25.99	Başka yerde sınıflandırılmamış diğer fabrikasyon metal ürünlerin imalatı
22	26	Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı	119	26.40	Tüketici elektroniği ürünlerinin imalatı

SIRA	ANA FAALİYET KODU	ANA FAALİYET AÇIKLAMASI	SIRA	NACE KODU	AÇIKLAMA
22	26	Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı	120	26.51	Ölçme, test ve seyrüsefer amaçlı alet ve cihazların imalatı
23	27	Elektrikli teçhizat imalatı	121	27.11	Elektrik motorlarının, jeneratörlerin ve transformatörlerin imalatı
			122	27.12	Elektrik dağıtım ve kontrol cihazları imalatı
			123	27.20	Akümülatör ve pil imalatı
			124	27.31	Fiber optik kabloların imalatı
			125	27.32	Diğer elektronik ve elektrik telleri ve kablolarının imalatı
			126	27.40	Elektrikli aydınlatma ekipmanlarının imalatı
			127	27.51	Elektrikli ev aletlerinin imalatı
24	28	Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı	128	28.12	Akışkan gücü ile çalışan ekipmanların imalatı
			129	28.14	Diğer musluk ve valf/vana imalatı
			130	28.15	Rulman, dişli/dişli takımı, şanzıman ve tahrik elemanlarının imalatı
			131	28.22	Kaldırma ve taşıma ekipmanları imalatı
			132	28.25	Soğutma ve havalandırma donanımlarının imalatı, evde kullanılanlar hariç
			133	28.92	Maden, taş ocağı ve inşaat makineleri imalatı
			134	28.94	Tekstil, giyim eşyası ve deri üretiminde kullanılan makinelerin imalatı
			135	28.99	Başka yerde sınıflandırılmamış diğer özel amaçlı makinelerin imalatı
25	29	Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı	136	29.10	Motorlu kara taşıtlarının imalatı
			137	29.20	Motorlu kara taşıtları karoseri (kaporta) imalatı; treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı
			138	29.32	Motorlu kara taşıtları için diğer parça ve aksesuarların imalatı
26	30	Diğer ulaşım araçlarının imalatı	139	30.11	Gemilerin ve yüzen yapıların inşası
			140	30.20	Demir yolu lokomotifleri ve vagonlarının imalatı
27	32	Diğer imalatlar	141	32.12	Mücevher ve benzeri eşyaların imalatı
			142	32.40	Oyun ve oyuncak imalatı
28	33	Makine ve ekipmanların kurulumu ve onarımı	143	33.16	Hava taşıtlarının ve uzay araçlarının bakım ve onarımı
			144	33.20	Sanayi makine ve ekipmanlarının kurulumu

SIRA	ANA FAALİYET KODU	ANA FAALİYET AÇIKLAMASI	SIRA	NACE KODU	AÇIKLAMA
29	35	Elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtımı	145	35.11	Elektrik enerjisi üretimi
			146	35.30	Buhar ve iklimlendirme temini
30	38	Atığın toplanması, ıslahı ve bertarafı faaliyetleri; maddelerin geri kazanımı	147	38.32	Tasnif edilmiş materyallerin geri kazanımı
31	42	Bina dışı yapıların inşaatı	148	42.12	Demir yolları ve metroların inşaatı
32	52	Taşımacılık için depolama ve destekleyici faaliyetler	149	52.23	Hava yolu taşımacılığını destekleyici hizmet faaliyetleri
33	55	Konaklama	150	55.10	Oteller ve benzeri konaklama yerleri
34	85	Eğitim	151	85.42	Yükseköğretim
35	93	Spor faaliyetleri, eğlence ve dinlence faaliyetleri	152	93.12	Spor kulüplerinin faaliyetleri

MAVİ SU VERİMLİLİĞİ BELGESİ DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ

Kriter No	Kriter
1	Su verimliliği biriminin kurulması
2	Su verimliliği mevcut durumunun belirlenmesi
3	Su verimliliği hedeflerinin belirlenmesi
4	Hedeflere ulaşılması için planlamaların yapılması
5	Eğitim faaliyetlerinin düzenlenmesi
6	Su verimli ekipmanların kullanılması
7	Bilgilendirici yazılı ve görsel materyallerin kullanılması

YEŞİL SU VERİMLİLİĞİ BELGESİ DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ**Tablo 1: Kentsel Sektör Yeşil Su Verimliliği Belgelendirme Kriterleri**

Kriter No	Kriter
1	İçme suyu sistemlerindeki su kayıp oranları büyükşehir ve il belediyeleri için en fazla %25 ve diğer belediyeler için en fazla %30 seviyesinde olması
2	Büyükşehir belediyelerinde coğrafi konum olarak birleşmiş ilçe belediyeleri için birlikte ve diğer ilçe belediyeleri için ayrı formlar halinde raporlaması
3	İçme suyu sistemine yönelik izleme ve ölçüm sisteminin bulunması
4	Büyükşehir ve il belediyeleri için kentsel atıksu arıtma tesisi çıkış sularının en az %10'unun yeniden kullanılması
5	Kent rekreasyon alanlarında yağmur suyu hasadının yapılması
6	Kurakçıl peyzaj uygulamaları rehber dokümanının uygulanması ve kent peyzaj alanlarının en az %50'sinde kurakçıl peyzajın uygulanması
7	Su verimliliği eğitimleri ve tanıtım çalışmalarının yapılması
8	Türk Standartları Enstitüsü tarafından verilen TS ISO 46001 Su Verimliliği Yönetim Sistemi Standardı Belgesinin olması*

* Bu kriter ilk yeşil belge başvurusunda aranmayacak, yeşil belge yenileme başvurusunda zorunlu olacaktır.

Tablo 2: NACE Kodu Bazında Faaliyetler İçin Yeşil Su Verimliliği Belgelendirme Kriterleri

Kriter No	Kriter
1	Atıksuyun en az %10'unun geri kazanılarak yeniden kullanılması
2	NACE Koduna uygun su verimliliği rehber dokümanlarında yer alan tekniklerin uygulanması
3	Türk Standartları Enstitüsü tarafından verilen TS ISO 46001 Su Verimliliği Yönetim Sistemi Standardı Belgesinin olması*

* Bu kriter ilk yeşil belge başvurusunda aranmayacak, yeşil belge yenileme başvurusunda zorunlu olacaktır.

Tablo 3: Organize Sanayi Bölgeleri İçin Yeşil Su Verimliliği Belgelendirme Kriterleri

Kriter No	Kriter
1	Atıksuyun en az %15'inin geri kazanılarak yeniden kullanılması
2	Yağmur suyu ve/veya gri suyun yeniden kullanılması
3	Kurakçıl peyzaj uygulamaları rehber dokümanının uygulanması ve kurakçıl peyzaj uygulamalarının yapılması
4	Su verimliliği eğitimleri ve tanıtım çalışmalarının yapılması
5	OSB içinde yer alan tesislerde NACE Koduna uygun su verimliliği rehberlerinin uygulanması
6	Türk Standartları Enstitüsü tarafından verilen TS ISO 46001 Su Verimliliği Yönetim Sistemi Standardı Belgesinin olması*

* Bu kriter ilk yeşil belge başvurusunda aranmayacak, yeşil belge yenileme başvurusunda zorunlu olacaktır.

Tablo 4: Tarım Sektörü Yeşil Su Verimliliği Belgelendirme Kriterleri

Kriter No	Kriter
1	Uygun modern basınçlı sulama yöntemlerinin kullanılması (Damla Sulama / Yağmurlama Sulama)
2	Ölçüm sistemi bulunması
3	Tarımsal su verimliliği konusunda eğitim alınması
4	Türk Standartları Enstitüsü tarafından verilen TS ISO 46001 Su Verimliliği Yönetim Sistemi Standardı Belgesinin olması*

* Bu kriter ilk yeşil belge başvurusunda aranmayacak, yeşil belge yenileme başvurusunda zorunlu olacaktır.

Tablo 5: Havalimanları için Yeşil Su Verimliliği Belgelendirme Kriterleri

Kriter No	Kriter
1	Ekipmanların en az %50'sinin su verimliliği sağlayan ekipman olması
2	Yağmur suyu ya da gri su gibi alternatif su kaynakları kullanılması
3	Kurakçıl peyzaj uygulamaları rehber dokümanının uygulanması ve kurakçıl peyzaj uygulamalarının yapılması
4	Su verimliliği eğitimleri ve tanıtım çalışmalarının yapılması
5	NACE Koduna uygun su verimliliği rehber dokümanlarında yer alan tekniklerin uygulanması
6	Türk Standartları Enstitüsü tarafından verilen TS ISO 46001 Su Verimliliği Yönetim Sistemi Standardı Belgesinin olması*

* Bu kriter ilk yeşil belge başvurusunda aranmayacak, yeşil belge yenileme başvurusunda zorunlu olacaktır.

Tablo 6: Turizm İşletmeleri için Yeşil Su Verimliliği Belgelendirme Kriterleri

Kriter No	Kriter
1	Ekipmanların en az %50'sinin su verimliliği sağlayan ekipman olması
2	Yağmur suyu ya da gri su gibi alternatif su kaynakları kullanılması
3	Kurakçıl peyzaj uygulamaları rehber dokümanının uygulanması ve kurakçıl peyzaj uygulamalarının yapılması
4	Su verimliliği eğitimleri ve tanıtım çalışmalarının yapılması
5	NACE Koduna uygun su verimliliği rehber dokümanlarında yer alan tekniklerin uygulanması
6	Türk Standartları Enstitüsü tarafından verilen TS ISO 46001 Su Verimliliği Yönetim Sistemi Standardı Belgesinin olması*

* Bu kriter ilk yeşil belge başvurusunda aranmayacak, yeşil belge yenileme başvurusunda zorunlu olacaktır.

Tablo 7: Üniversite Kampüsleri için Yeşil Su Verimliliği Belgelendirme Kriterleri

Kriter No	Kriter
1	Su verimliliği sağlayan ekipmanların kullanılması
2	Yağmur suyu ya da gri su gibi alternatif su kaynakları kullanılması
3	Kurakçıl peyzaj uygulamaları rehber dokümanının uygulanması ve kurakçıl peyzaj uygulamalarının yapılması
4	Su verimliliği eğitimleri ve tanıtım çalışmalarının yapılması
5	NACE Koduna uygun su verimliliği rehber dokümanlarında yer alan tekniklerin uygulanması
6	Türk Standartları Enstitüsü tarafından verilen TS ISO 46001 Su Verimliliği Yönetim Sistemi Standardı Belgesinin olması*

* Bu kriter ilk yeşil belge başvurusunda aranmayacak, yeşil belge yenileme başvurusunda zorunlu olacaktır.

TURKUAZ SU VERİMLİLİĞİ BELGESİ DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ**Tablo 1: Kentsel Sektör Turkuaz Su Verimliliği Belgelendirme Kriterleri**

Kriter No	Kriter
1	İçme suyu sistemlerindeki su kayıp oranının en fazla %20 seviyesinde olması
2	Gelir getirmeyen su oranı ile su kayıp oranı arasındaki farkın %5 ve altında olması
3	Büyükşehir belediyelerinde coğrafi konum olarak birleşmiş ilçe belediyeleri için birlikte ve diğer ilçe belediyeleri için ayrı formlar halinde raporlanması
5	İçme suyu sisteminin tamamına yönelik izleme ve ölçüm sistemi bulunması
6	Büyükşehir ve il belediyeleri için kentsel atıksu arıtma tesisi çıkış sularının en az %10'unun yeniden kullanılması
7	Belediye İmar Yönetmeliğinde gri su ve yağmur suyu kullanımına ilişkin hükümlerin olması
8	Kurakçıl peyzaj uygulamaları rehber dokümanının uygulanması ve kent peyzaj alanlarının en az %75'inde kurakçıl peyzaj uygulamalarının yapılması
9	Su verimliliği eğitimleri ve tanıtım çalışmalarının yapılması
10	Türk Standartları Enstitüsü tarafından verilen TS ISO 46001 Su Verimliliği Yönetim Sistemi Standardı Belgesinin olması

Tablo 2: NACE Kodu Bazında Faaliyetler İçin Turkuaz Su Verimliliği Belgelendirme Kriterleri

Kriter No	Kriter
1	Atıksuyun en az %20'sinin geri kazanılarak yeniden kullanılması
2	NACE Koduna uygun su verimliliği rehber dokümanlarında yer alan teknikler uygulanıyor ise
3	Türk Standartları Enstitüsü tarafından verilen TS ISO 46001 Su Verimliliği Yönetim Sistemi Standardı Belgesinin olması
4	Türk Standartları Enstitüsü tarafından verilen TS EN ISO 14046 Çevre Yönetimi-Su Ayak İzi-Premsipler, gerekler ve kılavuz standardı kapsamında belgesinin olması

Tablo 3: Organize Sanayi Bölgeleri İçin Turkuaz Su Verimliliği Belgelendirme Kriterleri

Kriter No	Kriter
1	Atıksuyun en az %25'inin geri kazanılarak yeniden kullanılması
2	Yağmur suyu ve/veya gri suyun yeniden kullanılması
3	Kurakçıl peyzaj uygulamaları rehber dokümanının uygulanması ve kent peyzaj alanlarının en az %50'sinde kurakçıl peyzaj uygulamalarının yapılması
4	Su verimliliği eğitimleri ve tanıtım çalışmalarının yapılması
5	OSB içinde yer alan tesislerde NACE Koduna uygun su verimliliği rehberlerinin uygulanması
6	Türk Standartları Enstitüsü tarafından verilen TS ISO 46001 Su Verimliliği Yönetim Sistemi Standardı Belgesinin olması

Tablo 4: Tarım Sektörü Turkuaz Su Verimliliği Belgelendirme Kriterleri

Kriter No	Kriter
1	Tarım alanının tamamında uygun modern basınçlı sulama yöntemi kullanılması (Damla Sulama / Yağmurlama Sulama)
2	Ölçüm ve izleme sisteminin olması
3	Alternatif su kaynağı kullanımının toplam su kullanımına oranı %30 ve üzerinde olması
4	Sulama randımanı oranı %60 ve üzeri seviyede olması
5	Tarımsal su verimliliği konusunda eğitim alınması
6	Türk Standartları Enstitüsü tarafından verilen TS ISO 46001 Su Verimliliği Yönetim Sistemi Standardı Belgesinin olması

Tablo 5: Havalimanları için Turkuaz Su Verimliliği Belgelendirme Kriterleri

Kriter No	Kriter
1	Ekipmanların en az %75'inin su verimliliği sağlayan ekipman olması
2	Yağmur suyu hasadının yapılması
3	Gri suyun yeniden kullanılması
4	Atıksuyun arıtılarak yeniden kullanılması
5	Kurakçıl peyzaj uygulamaları rehber dokümanının uygulanması ve kent peyzaj alanlarının en az %50'sinde kurakçıl peyzaj uygulamalarının yapılması
6	NACE Koduna uygun su verimliliği rehber dokümanlarında yer alan tekniklerin uygulanması
7	Türk Standartları Enstitüsü tarafından verilen TS ISO 46001 Su Verimliliği Yönetim Sistemi Standardı Belgesinin olması

Tablo 6: Turizm İşletmeleri için Turkuaz Su Verimliliği Belgelendirme Kriterleri

Kriter No	Kriter
1	Ekipmanların en az %75'inin su verimliliği sağlayan ekipman olması
2	Yağmur suyu, gri su ve arıtılmış atıksu gibi alternatif su kaynaklarının kullanılması
3	Kurakçıl peyzaj uygulamaları rehber dokümanının uygulanması ve kent peyzaj alanlarının en az %50'sinde kurakçıl peyzaj uygulamalarının yapılması
4	NACE Koduna uygun su verimliliği rehber dokümanlarında yer alan tekniklerin uygulanması
5	"Türk Standartları Enstitüsü tarafından verilen TS ISO 46001 Su Verimliliği Yönetim Sistemi Standardı" kapsamında belge sahibi olunması

Tablo 7: Üniversite Kampüsleri için Turkuaz Su Verimliliği Belgelendirme Kriterleri

Kriter No	Kriter
1	Ekipmanların en az %75'inin su verimliliği sağlayan ekipman olması
2	Yağmur suyu, gri su ya da arıtılmış atıksu gibi alternatif su kaynakları kullanılması
3	Kurakçıl peyzaj uygulamaları rehber dokümanının uygulanması ve peyzaj alanlarının en az %50'sinde kurakçıl peyzaj uygulamalarının yapılması
4	NACE Koduna uygun su verimliliği rehber dokümanlarında yer alan tekniklerin uygulanması
5	Türk Standartları Enstitüsü tarafından verilen TS ISO 46001 Su Verimliliği Yönetim Sistemi Standardı Belgesinin olması

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Su Yönetimi Genel Müdürlüğü

GEREKÇE

Su verimliliği yaklaşımı; suyun, miktar ve kalite bakımından korunarak sadece insanların değil, ekosistem duyarlılığı ile tüm canlıların gereksinimlerini dikkate alacak şekilde başta tarım, sanayi ve hane halkı kullanımları olmak üzere tüm sektörlerde akılcı, paylaşımcı, hakkaniyetli, verimli ve etkin şekilde kullanılmasını esas almaktadır.

Ülkemizde; 10/7/2018 tarihli ve 1 sayılı “Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi” (Resmî Gazete 10/7/2018-30474) ile “su kaynaklarının korunması ve sürdürülebilir şekilde kullanılmasına dair politikaların oluşturulması maksadıyla çalışmalar yapmak” ve “iklim değişikliğinin su kaynaklarına etkisi ile ilgili çalışmalar yapmak” görevleri Su Yönetimi Genel Müdürlüğüne verilmiştir.

Ayrıca, T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığınca **12. Kalkınma Planında (2024-2028)** “Kentsel Altyapı” başlığı altında aşağıdaki tedbirler yer almaktadır;

- 875 Nolu Tedbir olarak “Su kaynaklarının koruma kullanma dengesi gözetilerek sürdürülebilir, bütüncül ve verimli şekilde yönetimi sağlanacaktır”,
- 880 Nolu Tedbir olarak “Suyun verimli kullanımı sağlanacak, gelir getirmeyen su kullanımının en aza indirilmesi için gerekli tedbirler hayata geçirilecektir”
- 880.1. Nolu Tedbir olarak “Değişen İklim Uyum Çerçevesinde Su Verimliliği Strateji Belgesi ve Eylem Planında tanımlanan eylemlerin hayata geçirilmesi sağlanacaktır”
- 880.2. Nolu Tedbir olarak “Ekonomik kaçak seviyesi indeksleri kullanılarak suyun gerçek değeriyle su kayıp oranı ve gelir getirmeyen su hedefleri belirlenecektir”
- 880.3. Nolu Tedbir olarak “Belediyelerin kayıp kaçakla mücadeleye yönelik faaliyetleri desteklenecektir”
- 880.4. Nolu Tedbir olarak “Sanayide mevcut en iyi tekniklere geçilerek su verimliliği artırılacaktır”
- 880.5. Nolu Tedbir olarak “Deniz suyunun arıtılması, yağmur suyu hasadı ve gri suyun yeniden kullanımı gibi hususlarda mevzuat altyapısı geliştirilecektir”
- 880.6. Nolu Tedbir olarak “Yerel yönetimlerin su bütçelerini oluşturması sağlanacak, su dengesi ve kayıpların belirlenmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır”

Diğer yandan, 2021 yılı içerisinde Tarım ve Orman Bakanlığınca düzenlenen I. Su Şurası çalışmaları kapsamında belirlenen ilk hedef; **Su Verimliliğinin İyileştirilmesine Yönelik Ulusal Stratejilerin Belirlenmesi** olmuştur. Söz konusu Şura Hedefi, Su Verimliliği Strateji Belgesinin ve temel sektörler (evsel, tarımsal ve endüstriyel) için havza bazlı su verimliliği eylem planlarının

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Su Yönetimi Genel Müdürlüğü

hazırlanması ve uygulanması kararları ile desteklenmiştir. Su; sektörler arası ortak kullanılan bir kaynak olması nedeniyle, her bir sektör için kaynak verimliliğine yönelik stratejiler su kaynaklarının sürdürülebilir yönetimi açısından büyük önem taşımaktadır.

Bu doğrultuda, ülkemizde su verimliliğinin suyu kullanan tüm sektörlerde yaygınlaştırılması amacıyla ileriye dönük hedeflerin ve stratejilerin belirlendiği “**Değişen İklim Uyum Çerçevesinde Su Verimliliği Strateji Belgesi ve Eylem Planı**” hazırlanmıştır. Söz konusu *Belge* kapsamında; su kullanımına yönelik mevcut durum, ulusal ve uluslararası mevzuat, yürürlükte olan plan, program ve belgeler analiz edilmiş ve küresel ölçekte su verimliliği uygulamaları değerlendirilmiştir. Değerlendirmeler sonucunda, suyun tüm sektörlerde verimli kullanılmasına yönelik stratejiler ve eylemler ile sorumluluk yüklenecek ve iş birliği yapılacak kurum ve kuruluşlar belirlenmiştir.

Değişen İklim Uyum Çerçevesinde Su Verimliliği Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2023-2033) kapsamında “Su verimliliğini artıracak ve teşvik edecek yasal, idari ve teknik düzenlemeler ve planlamalar yapılması” hedefine binaen oluşturulan Eylem Planında; “*Su Verimliliği Mevzuatının hazırlanması*” ve “*Su Verimliliği Belgelendirme Sisteminin kurulmasına yönelik mevzuat oluşturulması*” hususları öncelikli eylem olarak yer almaktadır.

Bahse konu 12 Kalkınma Planı tedbirlerinin uygulanması, 1. Su Şurası ve Strateji Belgesi ve Eylem Planı hedeflerine ulaşılması maksadı ile su verimliliği uygulamalarının tüm sektörlerde yaygınlaştırılması ve teşvik edilmesi; su kaynaklarının korunması, verimli kullanılması ve israfının engellenmesi maksadı ile tüm sektörlerde uygulanacak Su Verimliliği Sistemlerinin oluşturulması; Su Verimliliği İl Planlarının hazırlanması, uygulanması ve izlenmesi; su verimliliği belgelendirme sisteminin oluşturulması için Su Verimliliği Yönetmeliğinin yayımlanması önem arz etmektedir.

GÖRÜŞ FORMU*

Görüş Bildiren Kurum:

Taslağın Genel Üzerindeki Görüş ve Değerlendirme		
Mevcut Metin	Taslak Metin	Öneri/Teklif Metni
Değerlendirme		
Değerlendirme		
Değerlendirme		
Değerlendirme		

NOT: Mevcut metin ve taslak metin sütunları karşılaştırma cetveli ile aynı renk ve biçimde oluşturulur. Teklif metni ile yapılacak değişiklikler ise farklı renkte gösterilir.